

۱-۲- پرسش اصلی در بحث اصالت وجود چیست؟ طرفداران اصالت وجود و طرفداران اصالت ماهیت، در مورد وجود و ماهیت چه عقیده ای دارند؟

وقتی فلاسفه یک موجود را بررسی می کنند دو مفهوم را به آن نسبت می دهند. وجود و ماهیت. بعضی از فلاسفه شی را ما به ازاء وجود می دانند و به اصطلاح می گویند اصالت با وجود است و بعضی دیگر اصالت را به ماهیت می دهند وجود را امری ذهنی و انتزاعی می دانند.

۳- سیر تاریخی بحث اصالت وجود را بنویسید؟

بحث اصالت وجود و ماهیت نخستین بار توسط میر داماد طرح شده است ولی به اعتقاد اهل تحقیق مشائون به اصالت وجود و اشراقیون به اصالت ماهیت اعتقاد داشتند. ملاصدرا هم معتقد به اصالت وجود بود.

۵- آیا مفهوم وجود، مشترک لفظی است یا معنوی؟ با مثال توضیح دهید؟

مشترک معنوی چون مفهوم وجود در باره ی هر چه به کار رود معنای یکسان دارد.

۵- اشتراک معنوی وجود چه نتیجه ای را بر دارد؟

این نتیجه را در بر دارد که اشیا با آن که از حیث خواص و آثار مختلف اند همه از آن جهت که موجود اند یک حقیقت اند.

۶- نظریه تشکیک وجود (وحدت در عین کثرت و کثرت عین وحدت) را از نظر ملاصدرا با مثال توضیح دهید؟

هر چند حقیقت وجود یکی بیش تر نیست اما این حقیقت شدت و ضعف دارد (مانند نور) یعنی حقیقتی مشکک است و اختلافی که بین موجودات وجود دارد ناشی از شدت و ضعف مرتبه وجودی آن هاست و همه آن ها در اصل وجود با

هم وحدت دارند در حقیقت تمام موجودات از حیث وجود وحدت دارند و کثرت آن ها از حیث شدت و ضعف مرتبه ی وجودی آنهاست.

۷- به نظر ملاصدرا ملاک نیازمندی معلول به علت چیست به اختصار توضیح دهید؟

ملاک نیازمندی جهان معلول که علت را باید در ضعف و نقض مرتبه وجودی آن دانست یعنی جهان دارای فقر وجودی است و همین فقر باعث نیازمندی آن به علت است (نظریه ی فقر جودی - یا امکان فقری)

۸- طبق نظریه فقر وجودی ملاصدرا جهان چگونه می باشد؟

با توجه به نظریه فقر وجودی جهان هستی یک پارچه نیازمند ذات حق هستند و اگر خداوند لحظه ای عنایت خویش را از جهان بگیرد تمام جهان هستی محو و نابود خواهد می شود .

۹- خدا شناسی در پرتو حرکت جوهری ملاصدرا چگونه است؟ توضیح دهید؟

در حکمت متعالیه وجود حقیقتی یگانه در کل جهان هستی است و ذات خدا شدیدترین و برترین مرتبه وجودی است که وابسته به هیچ موجودی نیست و به هیچ قید و شرطی مقید و مشروط نیست .

۱۰- جوهر و عرض را در اصطلاح فلسفی توضیح دهید؟

جوهر: آن جنبه از شی که وابسته به خودش است و موضوع صفت های گوناگون قرار می گیرد جوهر نام دارد .

عرض: صفات و حالات اشیا که به خود وابسته نیستند . مانند: رنگ ، بو ، مزه ، و ... عرضیات گفته می شود.

۱۱- حکمای پیش از ملاصدرا حرکت را در جوهر می دانستند یا در عرض؟ دلیل آن ها را با ذکر مثال توضیح دهید؟

آن‌ها معتقد بودند در هر تغییر موجودات جوهر شی هیچ تغییری نمی‌کند و فقط عرضیات شیئی دست خوش تغییر می‌شوند و اگر جوهر تغییر کند شی نابود می‌شود زیرا جوهر حافظ و نگهبان هر شیئی است .

۱۲- یکی از شبهاتی که در مورد حرکت جوهری مطرح شده است «شبهه ی گم شده ی متحرکت» است آن را

توضیح دهید ؟

در نگرش اصالت ماهیت هر چیزی دارای ماهیت و جوهر است و همین جوهر و ماهیت است که واقعیت و عینیت دارد پس واقعیت هر چیز در گرو ماهیت آن است و تغییر و تبدیل ماهیت موجب نفی و نابودی شی خواهد شد .

۱۳- الف : به نظر ملاصدرا انکار حرکت جوهری از آثار عقیده به چیست ؟ توضیح دهید ؟

ناشی از اعتقاد به اصالت ماهیت است .

در نگرش اصالت ماهی هر چیزی دارای ماهیت و جوهر معینی است و همین جوهر و ماهیت است که واقعیت و عینیت دارد واقعیت هر چیز در گرو ماهیت آن است و تغییر و تبدیل ماهیت موجب نفی واقعیت شی خواهد شد .

۱۴- موجود ثابت و موجود متغیر را از نظر ملاصدرا با مثال توضیح دهید ؟

موجود ثابت : موجودی که در مرتبه ی تغییر ناپذیر و معینی دارد و از قوه و فعل مبرا است و استعداد تغییر و حرکت

ندارد . چنین موجودی برتر از علم طبیعت است (منظور فرشتگان است)

موجود متغیر :

موجودی که سراسر تغییر و حرکت است و همیشه از یک مرتبه وجودی به سمت مرتبه بالاتر در حرکت و تغییر است و از ثبات و قرار محروم است این موجود دارای ابعاد سه گانه (طول ، عرض ، ارتفاع) است ... (یعنی تمام موجودات در عالم طبیعت) .

۱۵- الف: در پرتو حرکت جوهری وجود انسان چگونه توصیف شود؟

وجود جهان در پرتو حرکت جوهری و وجود متکامل است که از مرتبه ی ضعف رو به مرتبه شدت می رود . بر این اساس ، انسان یک هویت ثابتی نیست که دچار احوال کودکی تا پیری و مرگ شود بلکه وجودی سیال است که از پایین ترین درجات وجود یا اسفل سافلین تا برترین درجات یعنی نزدیکی به وجود حق تعالی و هم نشینی با ملکوتیان و کروبیان عرصه تغییر و حرکت اوست .

ب: وجود جهان در پرتو حرکت جوهری چگونه به نظر می آید و توضیح دهید که هدف و غایت این حرکت چیست؟

بر اساس اصل حرکت جوهری ، هیچ نقطه ثابتی در جهان طبیعت یافت نمی شود جهان یکپارچه در شور و در غوغاست و به شوق دست یافتن مراتب بالای هستی ، خستگی ناپذیر است . وجود سیال و گسترش یابنده ی جهان هدف و غایتی را می جوید کاروان جهان رو به سوی منزلی روان و این سر منزل و غایت همان معاد و قیامت است .

۱۶- تکامل جهان را در پرتو حرکت جوهری توضیح داده و بنویسید این تکامل چه هدفی را به دنبال دارد؟

تمام موجودات جهان در حال تغییر و تحول هستند و این تغییر و تحول از مرتبه ضعیف تر به سمت مرتبه شدید تر است و حرکت تمام موجودات به سمت تکامل در یک مرحله بر قیامت می رسد و قیامت نه تنها انسان بلکه همه کائنات را در بر می گیرد.